

IN MEMORIAM

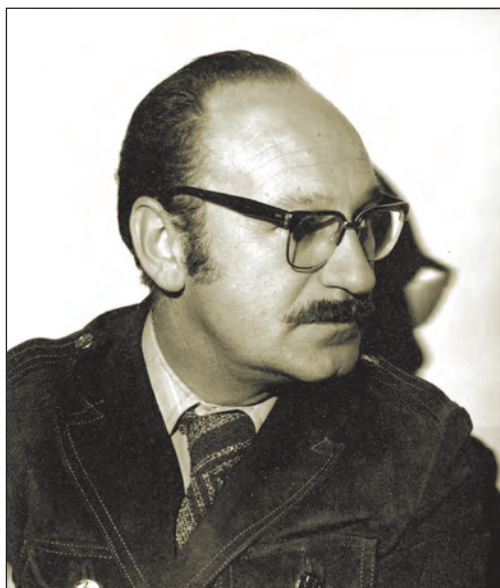
Srećko Božičević (1935. – 2015.)

Nakon duge i teške bolesti, u 81. godini života, napustio nas je jedan od nestora hrvatske speleologije.

Rođen je 16. siječnja 1935. u Velikoj Trnovici u Moslavini. Srednju školu pohađao je u Zagrebu, zatim je na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu 1958. završio studij geologije. Po odsluženju vojnog roka, od 1959. pa sve do umirovljenja 2000. radio je u Geološkom zavodu, odnosno Institutu za geološka istraživanja u Zagrebu. Umro je u Zagrebu 15. ožujka 2015.

Kao geolog je obavljao za potrebe svoje ustanove brojna speleološka istraživanja i prikupio dovoljno raznih podataka tako da je njihovom obradom 1973. stekao titulu magistra znanosti s temom iz kraške hidrogeologije, a 1985. i titulu doktora znanosti obranivši temu "Morfogeneza speleoloških objekata Istre i njihova zavisnost o geološkim i hidrološkim uvjetima".

U Planinarsko društvo "Željezničar" u Zagrebu upisao se 17. ožujka 1951. i odmah u Speleološku sekciju. Prvih godina manje je surađivao sa Sekcijom a više s Vladimirom Horvatom, istražujući i uređujući male špilje i jame na Medvednici, posebno "Horvatomih 500 stuba". Od 1953. više se posvetio Sekciji i s njom istraživao špilje i jame u okolici Zagreba, ali i drugdje. Prvi veći uspjeh postigao je 1955. kada je, s još četvoricom članova, svladao jamu Mandelaju kod Oštarija duboku 85 m, prvu jamu u kojoj je bio organiziran podzemni bivak. Poslije toga slijedila su brojna istraživanja zajedno s članovima Sekcije, odnosno (od 1956.) Odsjeka. Naročito su plodna bila istraživanja u razdoblju od 1959.-1962., kada je u SO-u bilo mnogo članova iste generacije i kada je druženje u Zagrebu, ne samo na terenu, učvršćivalo prijateljske odnose među članovima.

Juraj Posarić

Srećko Božičević 1975.

Nakon razdoblja slabe aktivnosti SO-a (1962.-1965.) zbog odlaska mnogih članova na odsluženje vojnog roka, ženidbe i udaje, kao i odlaska mnogih iz Zagreba, po dolasku skupine mladih članova aktivirao se i Božičević, naročito oko objavljivanja časopisa Speleolog. Od kasnijih akcija u kojima je sudjelovao kao član SO-a značajno je sudjelovanje u istraživanju jame Rašpor u Istri 1974., kada je izmjerena dubina od 355 m. Posljednje njegovo sudjelovanje u nekoj akciji SO-a bilo je miniranje uskog prolaza u "Željezničarskom kanalu" špilje Veternice, u siječnju 1979. Od tada je Srećko samo pratio rad SO-a i gotovo redovito dolazio na godišnje skupštine.

Za obavljanje speleoloških istraživanja za potrebe ustanove u kojoj je radio, a koja nije mogao

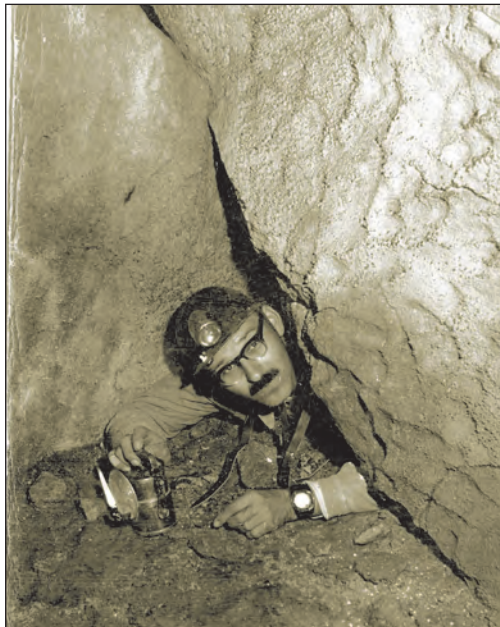
Srećko Božičević na ulazu u jamu Mandelaju 1955.

obaviti sam, Srećko je kao suradnike često koristio članove SO-a i opremu SO-a (naročito vitlo), što je SO-u ujedno donosilo i novčanu korist.

U razdoblju svoje aktivnosti u SO-u (od 1953.-1979.) Srećko je obavljao razne dužnosti: bio je tajnik ŠS-a od 1954.-1956., bibliotekar SO-a od 1959.-1960., stručni referent SO-a od 1961.-1962., tehnički urednik za četiri broja časopisa *Speleolog* (1955.-1956.) i glavni urednik, drugi po redu, za 10 brojeva (1957.-1975).

Treba istaknuti da je Božičević od 15. prosinca 1956. do jeseni 1958. bio pročelnik novoosnovanog Speleološkog odsjeka u PDS-u "Velebit" u Zagrebu.

Bio je i pročelnik Komisije za speleologiju PSH-a od 1959.-1961. Kada su kasnije osnovani 1954. Speleološko društvo Hrvatske (SDH) i Speleološki savez Jugoslavije (SSJ), Srećko je bio aktivan član tih udruga. U SDH-u bio je prvi tajnik od 1962.-1990., u SSJ-u predsjednik Komisije za turizam i zaštitu speleoloških objekata od 1968.-1976. i predsjednik Komisije za najdublje i najdulje speleološke objekte od 1976.-1977. Kao delegat SSJ-a i predsjednik navedenih komisija bio je član istoimenih komisija Međunarodne speleološke unije (UIS) u istom razdoblju.

1965. U špilji ispod brane Krušćice

Uz to je Srećko dugi niz godina bio član nekoliko uredništava stručnih časopisa, npr. *Naših planina* odnosno Hrvatskog planinara, tehnički i likovni urednik časopisa *Priroda*, suradnik časopisa *Ekološki glasnik*, tehnički urednik časopisa *Geološki vjesnik* i *Acta geologica*, član uredništva časopisa *Hrvatski zemljopis*, a povremeno i raznih knjiga te prigodnih časopisa za razne ustanove, društva i poduzeća (npr. publikacije *Plitvička jezera – Prirodoslovni i turistički vodič*, i dr.).

Bio je prvi u Hrvatskoj koji je svoje znanje prenosio na mlade članove putem stručnih seminara, tečajeva i škola. Još kao student 1955. održao je seminar o geologiji članovima SO PD-a "Javor" u Zagrebu, a 1956. bio je, zajedno sa Slavkom Marjancem, prvi predavač i instruktor na seminaru za članove Speleološkog društva "Bosna" iz Tuzle i članove SO PD-a "Željezničar" u Zagrebu i špilji Veternici. Na Prvom republičkom speleološkom tečaju, održanom u Ogulinu 1957., bio je, opet sa Slavkom Marjancem, i predavač i instruktor. Bio je vođa i instruktor Prvog jugoslavenskog speleološkog tečaja u Tounju 1961. U kasnijim godinama bio je samo predavač, i to 1966. na speleološkoj školi SO PD-a "Željezničar" u Zagrebu, 1970. na Speleološkom tečaju za SO PD-a "Platak" u Velikoj Paklenici, 1971. na

speleološkom tečaju za pokret "Nauku mladima" na Plitvičkim jezerima, i 1977. na seminaru o speleološkoj opremi i tehnici istraživanja u motelu "Cerovačke pećine" kod Gračaca.

Prema Pravilniku Komisije za speleologiju PSH-a, Božičević je stekao sljedeće speleološke nazive: suradnik 1951., pripravnik 1955., speleolog 1970. bez polaganja ispita, i dobio značku br. 12 te naziv speleološki instruktor 1979.

Godine 1978. položio je ispit za минера, prvi od speleologa u Hrvatskoj, pa je u mnogim špiljama omogućio dalji prolaz miniranjem uskih mjesta.

Uža su Božičevićeve specijalnosti, kao geologa i speleologa, bile hidrogeologija i kraška morfologija vezane uz speleologiju. U tom svojstvu obavio je više regionalnih i detaljnih speleoloških istraživanja područja za geološke i hidrogeološke karte Hrvatske, za gradnju hidroenergetskih, prometnih i raznih drugih građevinskih objekata, kao npr. za HE Sklope, HE Split, HE Čapljina, HE Orlovac, tunel kroz Učku i dr., zatim objekata za snabdijevanje pitkom vodom, npr. nekoliko mjesta u Gorskom kotaru, na Učki, u Rijeci, Vrgorcu, Kninu, Drnišu i dr. Tim svojim radom dokazao je korisnost speleoloških istraživanja na kraškim terenima. Sudjelovao je na više od 60 znanstvenih i stručnih skupova, naravno, s referatom.

Bio je jedan od najplodnijih speleoloških pisaca u Hrvatskoj. Objavio je desetak monografija (speleoloških knjiga) i preko 400 znanstvenih, stručnih i popularnih radova (npr. u zbornicima jugoslavenskih speleoloških kongresa 18, u zbornicima drugih stručnih skupova 48, u časopisima Hrvatski planinar 113, Speleolog 33, Priroda 67, Ekološki glasnik 14, Hrvatska vodoprivreda 13, Meridijani 8, Lički planinar 8, Otkrića 6 te u raznim drugim publikacijama).

Autor je nekoliko obrazovnih radio i TV emisija te brojnih novinskih članaka i feljtona, a također je autor desetak samostalnih i skupnih izložaba fotografija iz podzemlja, te predavač (naravno, uz vlastite dijapozitive) brojnih stručnih i popularnih predavanja. Ukupan speleološki rad Srečka Božičevića najbolje ilustriraju do sada dobivene nagrade i priznanja, objavljene mu biografije te tiskane knjige, stručni i popularni članci. Između ostalog, to je Nagrada „Fran Tučan“ 1989.

Srečko Božičević 1978. u Kaverni u Učki

za popularizaciju znanosti, 2007. nagrada „Ivo Horvat“ za životno djelo i još mnogo drugih.

Zbog svega što je učinio za SS/SO na godišnjoj skupštini SO-a u siječnju 2000. proglašen je za počasnog člana SO-a, što je ostao do smrti.

Detaljnija biografija objavljena mu je 2000. u posebnom broju časopisa Speleolog, "Speleolog 50", na str. 183-199.

Vlado Božić

Ispraćaj Srečka Božičevića

Prema napisanoj želji pokojnika njegov je ispraćaj bio u najužem krugu obitelji (dvije kćeri, dvije unuke, sestra i zet) i trojice prijatelja speleologa (M. Garašić, B. Jalžić i S. Legović), a obavijest o njegovoj smrti objavljena je tek tri dana nakon kremiranja. Srečkova je napisana želja i zamolba bila da se dio njegove urne (koja je posebno za to bila pripremljena u Krematoriju) unese u jedan od tri speleološka objekta u hrvatskom kršu koje je sam odabrao. To je i učinjeno, a točno mjesto polaganja, kako je napisao u zamolbi, ostat će tajna između Srečka, njegovih slijednika i trojice speleologa. Ostali, veći dio urne, položen je u obiteljsku grobnicu obitelji Božičević u Zagrebu.

... još jednom hvala dr. sc. Srečku Božičeviću na svemu dobrome što nam je ostavio u svom

speleološkom djelovanju u posljednjih 65 godina ... bio je jedinstven i neponovljiv...

Prof. dr. sc. Mladen Garašić, dipl. ing. geol.

(Izvod iz pisma Mladena Garašića upućeno uredniku časopisa Hrvatski planinar, neposredno nakon objave nekrologa)

Psihogram Srečka Božičevića

Kao dugogodišnji Srečkov suradnik i prijatelj skicirat ću psihogram toga neobičnog intelektualca, koga su suvremenici katkad teško shvaćali, često se s njim sukobljavali i prigovarali mu. Bio je rijetko pošten čovjek, čovjek od riječi, u koga ste se uvijek mogli pouzdati, ali bio je pretjerano kritičan (više prema drugima nego prema sebi). Uputio je nebrojene ispravke i proteste zbog raznih netočnosti objavljenih u dnevnom i stručnom tekstu. Jedamput sam negdje objavio članak od dvjesto redaka i kad ga je pročitao, uputio mi je pismo s oštrom kritikom od oko petsto redaka (većinom objektivnom), bez ijedne riječi pohvale. Ali je završna rečenica pokazala svu njegovu dobronamjernost: „Zašto mi nisi taj tekst dao na čitanje prije tiska, mogao sam ti ga popraviti“. Svuda je oko sebe, pa i u privatnom životu, najprije zapažao greške i bez susezanja ih kritizirao, ali nikad zlonamjerno, svima je nesebično pomagao i težio savršenstvu, često na način koji okolini nije bio simpatičan. Iako je u planinarskoj organizaciji kao stručnjak bio vrlo cijenjen i poštovan, dao joj je pisanu ostavku (!) zato što se u njoj za vapnenjačko područje umjesto krš rabi riječ kras (proglasio je tu hrvatsku riječ tuđicom).

Vlado Božić

Srečko Božičević na Okruglom stolu posvećenom prof. Anti Glavičiću 2013. u Senju

Ante Sušić

Srečko Božičević 2013. na proslavi 60 godišnjice Speleologa

Bio je izrazito marljiv, požrtvovan, produktivan i darežljiv, nije mario za osobni dobitak i novac mu je bio zadnja briga, ali u svojoj gotovo romantičnoj zanesenosti nije shvaćao da je čovjek koji sav svoj život s entuzijazmom posvećuje znanosti, otprilike poput Nikole Tesle, ne može očekivati uobičajen privatni i obiteljski život. Oba pokušaja, tijekom kojih su mu se rodile dvije kćeri, završile su za njega tragično. U biti, bio je nesretan, gotovo je fizički patio zbog toga što ljudi oko njega čine pogreške, nesretan i onda kad time nije bio osobno tangiran. Nije imao sreće ni u materijalnom pogledu, sve što je naslijedio ili stekao izgubio je, ostao je bez svoje vrijedne, teško stečene knjižnice, katkad bio gladan i na kraju bez ičega završio u domu umirovljenika.

Veliki ljudi rijetko su sretni. Srečko Božičević bio je velik čovjek.

prof. dr. Željko Poljak

(Izvod iz Poljakovog teksta objavljenog u Hrvatskom planinaru, 2015. br. 5, str. 248-249.)

Drago Hušman 1937. - 2015.

Drago Hušman, nadimak Huš, rodio se 1937. u Zagrebu, gdje je završio srednju školu (gimnaziju).

Član SO PD-a „Željezničar“ bio je od 1956. do 1962.

Speleološki je bio aktivan od 1957. do 1961., sudjelujući u istraživanju više špilja i jama, od kojih su poznatije: špilja Veternica, Cerovačke špilje, špilja Pčelinja, špilja Tounjčica, ponor Gotovž, špilja Vrlovka i dr. Sudjelovao je u istraživanjima špilja i jama okolice Ogulina, Plaškog, Lovinca i Čorkove uvale te u velikom istraživanju jama otoka Brača 1959. Bio je sudionik akcije vađenja kostiju žrtava rata za spomen-kosturnicu u Ogulinu 1958., iz nekoliko jama podno Kleka.

Sudjelovao je u istraživanju svega četrdesetak špilja i jama, ali je u nekima bio više puta. Osobni mu je rekord dubine -203 m u jami Čudinki u NP-u Plitvička jezera 1957.

Posebno se zanimao za speleološku opremu (izrada ljestava) i fotografiranje.

Duško Muzikant

Drago Hušman 1961. u lugarnici u Čorkovoj uvali

Bio je polaznik Prvog republičkog speleološkog tečaja održanog 1957. u Ogulinu i Drugog republičkog speleološkog tečaja održanog u Cerovačkim špiljama 1958.

Po pravilniku KS PSH-a naziv speleolog-suradnik stekao je 1956., naziv speleolog-pripravnik 1957. i naziv speleolog 1970. bez polaganja ispita, kada je dobio značku br. 20.

Sudjelovao je na II. Jugoslavenskom speleološkom kongresu u Splitu 1958.

U SO-u je bio arhivar 1959. i pola 1960. godine, a bio je i tajnik Komisije za speleologiju PSH-a 1957.-1959.

Bio je jedan od četiri urednika prvog hrvatskog speleološkog udžbenika (*Osnovna znanja iz speleologije*) tiskanog 1961. Za njegov doprinos razvoju speleologije dobio je 1975. Zahvalnicu funkcionerima SO-a povodom 25. god. PD-a „Željezničar“ i 1975. hvalnicu aktivnim članovima SO-a povodom 25. god. PD-a „Željezničar“. Te zahvalnice Drago Hušman, nažalost, nikada nije primio, jer mu se nakon 1970., kada je primio značku Speleolog, izgubio svaki trag. Šteta.

Vlado Božić

Ivo Baučić

Drago Hušman 1959., spreman za spuštanje u jednu jamu na Braču

Jasenska Jendrašić, rođena Odić, 1945. - 2015.

Rođena je u Zagrebu 5. ožujka 1945. Sa suprugom Brankom radila je najprije u Narodnoj tehnicu u Zagrebu, a potom kao instruktor tehničkih aktivnosti u Zagrebačkoj zajednici tehničke kulture. Udala se 1974. i s Brankom imala sina s kojim je do nedavno živjela u Kozarčevoj ulici broj 18. Umrla je 19. veljače 2015. u Zagrebu.

U Speleološki odsjek PD-a „Željezničar“ učlanila se 1964. i postala njegov aktivni član. Bila je polaznik prve Speleološke škole SO-a 1966. U SO-u je obavljala dužnost blagajnika od 1967. do 1971., a dužnost pročelnice 1970. (samo pola godine). Kao pročelnica SO-a bila je članom KS PSH-a 1970. i članom uprave PD-a „Željezničar“. Članom SO-a bila je do 1977., otkad, zbog obiteljskih razloga, više nije bila aktivna.

Sudjelovala je u rekognosciranju i istraživanju raznih špilja i jama, npr. u Veternici 1966., Špilji kraj Markuševca 1957., na više terena 1968., u okolici Gornjeg Zvečaja, Krnjaka, ponora Kosica, 500 Horvatovih stuba, okolice Selaca i dr. 1970. te u više društvenih izleta na Palačnik, Oštrc i dr. Nažalost, nedostaju podaci za dalju aktivnost do 1977., kada je zadnji put platila članarinu.

Kao aktivna članica Zagrebačke zajednice tehničke kulture Jasenska se bavila fotografiranjem, filatelijom, brodomodelarstvom i radioamaterstvom.

Za svoje aktivno djelovanje u SO PD-a «Željezničar» 1975. primila je:

- Zahvalnicu SO-a funkcionarima
- Zahvalnicu SO-a aktivnim članovima
- Priznanje PD-a «Željezničar» povodom 25. godišnjice Društva

U našem časopisu Speleolog objavila je vijest o jednoj akciji spašavanja, na temelju pričanja našega bivšeg člana Zvonka Talajića, voditelja akcije:

- Jasenska Odić, 1968: Nesreća u Mijatovoj jami (u BiH), Speleolog, god. 12/13, za 1964.-1965., str. 32, Zagreb

Krešimir Guszak

Melita Smolec (1933. – 2015.)

Melita Smolec, rođena Želinski, rodila se 25. kolovoza 1933. u Zagrebu i 1955. se udala za Slavka Smoleca. Po struci je bila graver, ali je dugi niz godina bila domaćica. Živjela je u Zagrebu do 2001., a od tada u Molvicama pokraj Samobora. Umrkla je 3. kolovoza 2015. u Zagrebu.

Član PD-a "Željezničar" i Špiljarske sekcije bila je od 1953. godine. U razdoblju od 1953. do 1957. sudjelovala je u gotovo svim speleološkim akcijama ŠS/SO-a pa tako u istraživanju sljedećih, danas poznatijih špilja i jama: Veternica i druge špilje i jame na Medvednici, Vilinske jame, špilja Lokvarka, špilja Vrlovka, špilje i jame u okolici Ozlja, Lokava, Plaškog, Tounja, Perkovića (špilja Samograd, Medina i Amidžina špilja), špilje Pčelinje, Đulin ponor, Muževa hižica i Zeleni vir, špilja Lipa na Protulipi, Cerovačke špilje i dr. Posjetila je više istraženih i turistički uređenih špilja u Hrvatskoj, u Sloveniji Postojnsku i Škocjansku jamu te nekoliko špilja pod Ozrenom kod Tuzle u Bosni.

Melita Smolec 1955. - Slika s planinarske legitimacije prilikom upisa u PD Željezničar

Ukupno je sudjelovala u pedesetak speleoloških akcija, ali je ulazila svega u tridesetak špilja. U speleološkim istraživanjima bavila se uglavnom pomoćnim poslovima, npr. nabavom

Susret generacija na Oštrcu, 17-18.VI.1978. - djeca, Slavo, Vesna, Melita i Laca

Melita sa snahom u Rožanskim kukovima 1989.

i pripremom hrane za sudionike istraživanja. Ulazila je samo u špilje, u jame se nije spuštala. U špilje je ulazila kao izletnik, tj. samo u lako prohodne špilje gdje nije trebala druga oprema osim rasvjete. Zajedno sa suprugom Slavkom posjećivala je špilje do 1972.

Kao graver izradila je prve žigove ŠS/SO-a i žigove špilja o kojima je tada ŠS/SO vodio brigu (Veternica, Cerovačke špilje).

Melita je mnogo planinarila s mužem Slavkom i djecom Robertom i Romeom pa je tako u Hrvatskoj obišla Medvednicu, Hrvatsko zagorje,

Melita u svojoj kući u Molvicama 11.siječnja 2009.

Samoborsko i Žumberačko gorje, Klek, cijeli Gorski kotar (posebno Platak) i sjeverni Velebit, u Sloveniji Julijske alpe (Triglav), Kamniške alpe, Pohorje i Zasavske planine, a u Bosni Ozren.

Za svoj doprinos ŠS/SO-u dobila je:

- Srebrni znak Planinarskog saveza Hrvatske 1970.
- Priznanje UO PD-a "Željezničar" povodom 25. god. PD-a "Željezničar" 1975.
- Zahvalnicu SO PD-a "Željezničar" aktivnim članovima 1975.

Vlado Božić